

VIII. Conclusions

Grup de redactores

En primer lloc cal remarcar el que ja s'ha dit a la presentació del treball: no pretén ser un estudi històric rigorós del que va ser el paper del PSUC respecte al moviment feminista en l'etapa de la Transició. Seria més adient valorar-lo com un material, creiem que valuós, en el sentit que reuneix el testimoni de dones que van viure aquells canvis en primera persona i documentació que estava dispersa, que pot servir per a historiadors o historiadores que s'interessin per l'estudi d'aquella etapa històrica.

Una primera conclusió que es dedueix del treball és que la transformació dels plantejaments pel que fa a les dones en el si del PSUC va ser protagonitzada per unes quantes dones militants (no totes) que la direcció del Partit va anar assumint progressivament.

Es fa evident que les Jornades Catalanes de la Dona van constituir un autèntic punt d'inflexió en el desenvolupament del feminisme al nostre país, i es constata també el paper tan important que van tenir les militants feministes del PSUC no sols en l'organització de les Jornades sinó també en el treball previ d'extensió de la convocatòria per tot el país.

Després de les Jornades, el PSUC va deixar enrere considerar el feminisme com una lluita burgesa o vells plantejaments com ara que la lluita de classes portaria la igualtat de les dones, i va passar a considerar la lluita per l'alliberament de la dona com un moviment amb entitat pròpia i objectius diferents, tot i que paral·lels als de la lluita de classes.

Els documents recollits també mostren com alguns dels membres masculins de la direcció (Antoni Gutiérrez o Joaquim Sempere, principalment) assumeixen els plantejaments feministes i la necessitat d'un moviment autònom. Com a fet contrari, també s'han recollit testimonis de com algunes dones militants del PSUC no es van sentir implicades en aquesta lluita –almenys al principi– i de les dificultats perquè alguns militants assumissin plantejaments igualitaris en la pràctica política diària del Partit.

Davant de la possibilitat de crear una organització feminista pròpia, el PSUC va optar per la intervenció en l'organització d'un moviment obert que es va concretar en la Coordinadora Feminista. I així va ser com les militants feministes del PSUC van dinamitzar aquest moviment amb la creació de vocalies en les associacions de veïns i associacions feministes arreu de Catalunya. Per coordinar els diferents treballs i campanyes reivindicatives es va consolidar, a partir del IV Congrés, la Comissió Nacional de l'Alliberament de la Dona, que passà a dependre del Comitè Central.

A la llum dels documents i els testimonis recollits pot afirmar-se que el PSUC va complir una funció didàctica per estendre el feminisme arreu de Catalunya i a dones de tot tipus molt allunyades fins llavors dels plantejaments del feminisme.

Amb l'opció per un moviment obert i en apostar per les vocalies, el PSUC va facilitar també la creació d'una xarxa organitzativa del moviment feminista de Catalunya i, en definitiva, és el que queda del moviment, encara que menys viu que els anys vuitanta.

Un cop el PSUC legalitzat, les reivindicacions feministes es van transmetre als ajuntament i els parlaments on va tenir representació. Només cal observar les propostes de llei presentades al Parlament espanyol, malgrat que no fossin aprovades per la Cambra.

Per acabar, cal dir que, dels testimonis recollits i de l'intercanvi d'experiències en les reunions de les mateixes redactores d'aquest treball, s'evidencia una autèntica implicació personal de les dones militants del PSUC que van impulsar el feminisme dins del Partit, una implicació que, tal com ja es diu en la presentació, possiblement no va canviar el món, tal com somniàvem llavors, però sí ens va canviar irreversiblement i molt positivament a nosaltres i moltes altres dones, cosa que d'alguna manera ha canviat també positivament la nostra societat.